

Zitting 1976–1977

14 280

Nadere wijziging van een aantal sociale verzekeringswetten, enkele belastingwetten en de Wet Werkloosheidsvoorziening (tegengaan van oneigenlijk gebruik als gevolg van te ruime bepalingen)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

§ 1. Voorgeschiedenis

Bij de openbare beraadslagingen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal omtrent hoofdstuk XV van de rijksbegroting 1971 heeft het kamerlid de heer mr. J. G. Rietkerk gevraagd of het niet reëel zou zijn een onderzoek in te stellen naar, wat hij noemde, het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten.

In antwoord daarop heeft de toenmalige Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid medegedeeld, dat hij bereid was deze kwestie aan de Sociale Verzekeringsraad (SVR) om advies voor te leggen. In verband daarmee verzocht hij die raad bij brief van 1 maart 1971 na te gaan, of het mogelijk is met betrekking tot het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten een zo goed mogelijk inzicht te krijgen.

Een naar aanleiding hiervan door een werkgroep van de SVR uitgebracht interim-rapport, dat een inventarisatie van mogelijk oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten bevatte, is op 15 november 1972 door de Minister van Sociale Zaken en de toenmalige Staatssecretaris van Sociale Zaken aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegezonden (Zitting 1972, kamerstuk 11 965).

De SVR wilde voorshands geen uitspraak doen over de in dat rapport geïdentificeerde vormen van mogelijk oneigenlijk gebruik, doch besloot een commissie ad hoc in te stellen om de mogelijkheden tot bestrijding van de diverse vormen van eventueel oneigenlijk gebruik te onderzoeken.

Deze commissie besloot de SVR door middel van deelrapporten van de resultaten van haar werkzaamheden in kennis te stellen. Deze deelrapporten betreffen:

- a. de Werkloosheidswet;
- b. de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering;
- c. de kinderbijslagwetten en de volksverzekeringen.

Nader werd besloten ook een rapport uit te brengen betreffende de terugvorderingsmogelijkheden in de sociale verzekeringswetten alsmede een rapport inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect.

Inmiddels heeft de SVR een algemeen rapport, alsmede de deelrapporten betreffende de Werkloosheidswet, de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de kinderbijslagwetten, een deelrapport inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect en een rapport betreffende de terugvorderingsmogelijkheden in de sociale verzekeringswetten uitgebracht. Bedoelde rapporten werden ook aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden (kamerstuk 13 441, nrs. 2, 3, 5, 6, 7 en 8). De SVR heeft medege-deeld, dat de commissie besloten heeft geen afzonderlijk deelrapport volks-verzekeringen (i.c. de AOW en AWW) uit te brengen, aangezien zich bij die verzekeringen oneigenlijk gebruik niet of nauwelijks voordoet.

Bedoelde verzekeringen zijn echter wel betrokken in het deelrapport inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect en in het rapport betreffende de terugvorderingsmogelijkheden in de sociale verzekeringswetten.

§ 2. Algemeen rapport

In het algemeen rapport (kamerstuk 13 441, nr. 2) wordt door de SVR onder meer aangegeven, wat de raad onder oneigenlijk gebruik verstaat.

De raad sluit daarbij aan bij de in het rapport van de werkgroep gegeven definitie, luidende: «Van de mogelijkheid tot een oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten kan worden gesproken, indien de voorwaarden voor het verkrijgen van een aanspraak mede door de belanghebbenden op verwijtbare wijze kunnen worden beïnvloed dan wel, indien deze voorwaarden zodanig zijn omschreven, dat daaronder ook omstandigheden kunnen worden gebracht, welke nimmer voor ogen hebben gestaan en die, als de wet opnieuw zou worden geschreven, daar ook niet ondergebracht zouden worden.»

Daarnaast is de raad echter van mening, dat in bepaalde gevallen ook het resultaat van de toepassing van de bestaande wettelijke bepalingen of regelingen ter uitwerking daarvan, tot oneigenlijk gebruik kan worden gerekend.

Het uitgangspunt van de raad is, dat noch bij de beoordeling noch bij het doen van voorstellen de inhoud van bestaande wetten of regelingen een beletsel mag vormen om te komen tot een aanvaardbare bestrijding van oneigenlijk gebruik. Voor zover door hem in de deelrapporten voorstellen tot wetswijzigingen worden gedaan, betreffen dit in het algemeen echter geen aanbevelingen die de grondslagen van de bestaande wetten aantasten.

Ter verduidelijking van dit laatste noemt de SVR als voorbeeld dat de raad niet wenst te tornen aan het principiële uitgangspunt in de Ziektewet dat voor de verzekering en de aanspraak op uitkering ingevolge die wet geen leeftijdsbegrenzing geldt. Het zou naar het oordeel van de raad te zeer tegen de bestaande structuur van de Ziektewet indruisen om bijvoorbeeld te treden in de vraag of naar analogie van de Werkloosheidswet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd de verzekering en de aanspraak direct (of na bij voorbeeld 3 maanden) dienen te worden beëindigd.

De SVR heeft ervaren, dat het in vele gevallen moeilijk is een duidelijk onderscheid te maken tussen misbruik en oneigenlijk gebruik en ook dat oneigenlijk gebruik, voor wat de omvang betreft, niet of nauwelijks in cijfers is uit te drukken. De SVR acht dit laatste niet zo bezwaarlijk, omdat het naar zijn mening vooral gaat om de infecterende werking, die dat oneigenlijk gebruik met zich kan brengen.

Daarom acht de SVR het weinig principieel van het bestrijden van het oneigenlijk gebruik af te zien als het slechts om enkele gevallen gaat.

Gelet op de adviesaanvraag en gezien de afbakening van het begrip oneigenlijk gebruik ligt het in de rede, dat door de SVR in zijn rapporten niet wordt ingegaan op situaties, waarin wederrechtelijk een uitkering wordt genomen.

In verband hiermede wordt opgemerkt, dat een interdepartementale commissie zich reeds enige tijd bezig houdt met de problematiek van misbruik en fraude. In deze commissie zijn ook de SVR en de uitvoeringsorganen vertegenwoordigd.

Zoals in de Nota over het te voeren beleid ter zake van de collectieve voorzieningen en de werkgelegenheid (zitting 1975-1976, kamerstuk 13 951) is vermeld, zullen bepaalde vormen van oneigenlijk gebruik minder kans krijgen naarmate de uitvoering beter functioneert.

Hiervoor is nodig een doelmatige uitvoeringsorganisatie en een optimaal samenspel tussen de uitvoeringsorganen onderling en tussen deze en de organen der arbeidsvoorziening.

Bestudeerd wordt welke maatregelen ter verwezenlijking hiervan kunnen worden getroffen.

§ 3. Deelrapport Werkloosheidswet (WW)

In het deelrapport WW (kamerstuk 13 441, nr. 3) wordt door de SVR voorgesteld de WW op een aantal punten te wijzigen. (Zie de onderdelen 1.2.3. – 1.4. – 1.5. en 2.2. van dat rapport). Deze voorstellen zijn in het voorliggende ontwerp van wet overgenomen en worden nader uitgewerkt in de na § 7 opgenomen artikelsgewijze toelichting.

Daarnaast doet de SVR in het deelrapport WW een aantal voorstellen, welke kunnen worden verwezenlijkt door het treffen van een algemene maatregel van bestuur dan wel door een besluit van de raad, terwijl ten aanzien van een aantal punten de SVR zich nog geen afgerond oordeel heeft kunnen vormen, omdat deze nog aan een nadere studie dienen te worden onderworpen. Hiervoor moge worden verwezen naar de overige onderdelen van het deelrapport WW.

Ter verdere informatie wordt hieromtrent nog het volgende opgemerkt.

De SVR heeft zijn Commissie Coördinatie sociale verzekering en loonbelasting verzocht de problematiek van de verzekeringsplicht (onderdeel 1.1) te bezien.

Inmiddels is ook op het departement van de eerste ondergetekende deze problematiek in studie genomen. Een wetsontwerp tot nadere afbakening van de kring van verzekerden ingevolge de sociale werknemersverzekeringen kan binnen afzienbare tijd worden tegemoet gezien.

Aan het voorstel van de SVR om de totstandkoming te bevorderen van een algemene maatregel van bestuur, steunende op artikel 49a van de WW, op grond waarvan degenen, wier dienstbetrekking er toe strekt, dat zij, met onderbrekingen, periodiek bij dezelfde werkgever werken, over de tussenliggende perioden geen aanspraak op uitkering kunnen maken, (onderdeel 1.2) wordt inmiddels gevolg gegeven.

Naar aanleiding van het gestelde onder punt 2.4 van het deelrapport WW moge worden verwezen naar hetgeen hieromtrent is opgemerkt bij de behandeling van het ontwerp van wet tot nadere wijziging van de Wet Werkloosheidsvoorziening (zitting 1975-1976, kamerstuk 13 535). Ook van de maatregelen welke zijn of nog zullen worden getroffen om te komen tot een betere toepassing van het begrip passende arbeid (onderdeel 4) is bij die gelegenheid aan de Tweede Kamer mededeling gedaan.

Binnenkort zal over deze problematiek een gesprek plaatsvinden met de Stichting van de Arbeid.

De SVR wijdt in punt 3.5 van het deelrapport WW een passage aan het mogelijk oneigenlijk gebruik, dat kan plaatshebben wanneer bij faillissement het uitvoeringsorgaan krachtens de bepalingen van hoofdstuk IIIa van de WW de loonverplichtingen moet overnemen. De SVR kan echter geen vrijheid vinden ter zake wettelijke maatregelen voor te stellen, omdat dan de werknemers van het gefailleerde bedrijf, die toch al gedupeerd zijn, nog eens extra zouden kunnen worden benadeeld.

Hierbij kan nog worden opgemerkt dat, naar aanleiding van in de praktijk van de uitvoering gebleken leemtes en onduidelijkheden door de SVR een

advies tot wijziging van hoofdstuk IIIa van de WW op een aantal punten wordt voorbereid.

Over de vraag of de geldende referte-eis van zes weken onafgebroken werken om voor een WW-uitkering in aanmerking te komen (onderdeel 6) dient te worden ingetrokken of verzwaaard moge het volgende worden opgemerkt.

Ongetwijfeld zijn er gevallen, waarin sprake is van een oneigenlijk gebruik door werknemers, die op grond van de zgn. 6 weken-bepaling aanspraak op een WW-uitkering maken. Daar staat echter tegenover, dat vele werknemers terecht hun aanspraak aan deze bepaling ontlennen. Ten einde deze laatste groep van werknemers niet te duperen en omdat het bovendien geenszins vaststaat, dat een verlenging van de 6 weken-termijn het beoogde effect zal sorteren, is de eerste ondergetekende met de meerderheid van de SVR van mening, dat er voorshands geen aanleiding bestaat bedoelde referte-eis in te trekken of te verzwaren. Wel is de eerste ondergetekende voornemens om te doen onderzoeken in welke mate en in welke gevallen de invoering van de 6 weken-eis geleid heeft tot uitkering, waarop geen aanspraak zou hebben bestaan, indien uitsluitend de 65 dagen-eis zou hebben gegolden. Wanneer de resultaten van dat onderzoek bekend zijn, kan worden bezien of nadere maatregelen moeten worden getroffen.

§ 4. Deelrapport Ziektewet/Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering

In dit deelrapport (kamerstuk 13 441, nr. 5) worden door de SVR enige voorstellen gedaan tot wijziging van de Ziektewet (ZW) en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) (zie de onderdelen 2.1 – 2.2 – 5.2).

De voorstellen, voor zover deze beogen cumulatie van ziekengeld met ouderdomspensioen of een daarmee overeenkomende uitkering dan wel met inkomsten uit niet tot verzekering leidende arbeid tegen te gaan, zijn in de artikelen V onder A en XV van dit wetsontwerp verwerkt. Voor een uiteenzetting over deze wijzigingen moge worden verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Het voorstel van de SVR vervat in onderdeel 5.2 van het deelrapport om de voor de ZW voorgestelde anticumulatieregeling, voor zoveel betreft de vervroegde gepensioneerden, ook in de WAO op te nemen, heeft de eerste ondergetekende gemeend niet te moeten overnemen.

Gelet op de nauwe samenhang tussen de WAO en de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet (AWW), welke op 1 oktober 1976 in werking is getreden, kan nl. de vraag of en, zo ja, in hoeverre aan het voorstel van de raad gevolg kan worden gegeven, niet los worden gezien van de mogelijkheid om ook in de AAW een dergelijke anticumulatiebepaling op te nemen.

Naar aanleiding hiervan kan het volgende worden opgemerkt.

De AOW, en AWW en de AAW zijn volksverzekeringen met uitkeringen op sociaalminimumniveau. Het globale karakter van deze volksverzekeringen brengt met zich dat in die wetten in principe géén rekening wordt gehouden met uitkeringen uit anderen hoofde.

Het opnemen van een anticumulatiebepaling in de AAW ten aanzien van vóór de leeftijd van 65 jaar toegekende pensioenen – er kan slechts samenloop zijn tot de leeftijd van 65 jaar is bereikt, aangezien daarboven geen recht op uitkering AAW bestaat – strookt dus niet met de opzet van die wet.

Voorts verdient het volgende de aandacht. De AAW voorziet in een recht op uitkering aan vroeg-gehandicapten, alsmede een arbeidsongeschikt geworden werknemers en zelfstandigen (voorshands met uitzondering van gehuwde vrouwen). Een anticumulatieregeling zou dus ook moeten gelden voor zelfstandigen met AAW-uitkering.

In het kader van de AAW zal het echter bijzonder moeilijk zijn hiervoor een sluitende regeling te treffen, zonder daarmee tevens rechtsongelijkheid te scheppen ten opzichte van andere AAW-verzekerden. Dit moge blijken uit het navolgende.

In de oudedagsvoorziening van zelfstandigen wordt in de praktijk op zeer uiteenlopende wijzen voorzien. Dikwijls zullen betrokkenen individueel pensioenvoorzieningen hebben getroffen, bij voorbeeld in de vorm van een lijfrente. Soms ook gelden collectieve voorzieningen in de vorm van een verplichte beroepspensioenregeling of deelname in een bedrijfspensioenfonds. Veel zelfstandigen beschouwen, daarin gesteund door de wettelijke regeling van de fiscale oudedagsreserve, de investering in hun bedrijf of praktijk als onderdeel van hun inkomen na beëindiging van de actieve periode. Zij rekenen erop, dat zij zich met de opbrengst van overdracht of liquidatie van bedrijf of praktijk een aanvullend inkomen voor de oudedag kunnen verwerven. Al deze voorzieningen kunnen in beginsel een oudedagsverzorging inhouden, welke vóór de 65-jarige leeftijd ingaat.

Het zou moeilijk te verdedigen zijn om de anticumulatieregeling wel toepassing te doen vinden ten aanzien van individuele lijfrenten of uit collectieve regelingen verworven pensioenrechten en niet ten aanzien van door zelfstandigen uit opbrengst van bedrijf of praktijk gerealiseerde verzorging van de oudedag.

Zouden door zelfstandigen vóór het 65ste jaar uit opbrengst van bedrijf of praktijk getroffen voorzieningen voor de toepassing van de anticumulatiebepaling gelijkgesteld worden met vervroegd ouderdomspensioen, dan brengt dit echter weer rechtsongelijkheid mee ten opzichte van bij voorbeeld loontrekkenden, die ook een lijfrente-overeenkomst of een kapitaal-verzekering hebben afgesloten, zij het niet speciaal met het oog op hun oudedagsvoorziening.

Gelet op het vorenstaande is van het treffen van een anticumulatieregeling in de AAW afgezien.

Zoals hiervóór reeds is gezegd hebben ook de loontrekkenden in geval van arbeidsongeschiktheid aanspraak op een AAW-uitkering.

In hoofdstuk VII, onder punt 1, van de memorie van toelichting van het wetsontwerp AAW is aangegeven dat de WAO na invoering van de AAW een aanvullend karakter zal krijgen. Dat houdt in, dat de WAO-uitkeringen slechts zullen worden uitbetaald, indien en voorzover deze de uitkeringen krachtens de AAW overtreffen.

Bij de vraag of een te treffen anticumulatieregeling eventueel wèl van toepassing zal dienen te zijn op de (aanvullende) WAO-uitkering, dient het volgende te worden bedacht.

In het kader van de AAW zijn in hoofdzaak drie groepen van invalide geworden loontrekkenden te onderscheiden:

- 1e. zij die naast hun AAW-uitkering aanspraak kunnen maken op een (aanvullende) WAO-uitkering en
- 2e. zij die uitsluitend een AAW-uitkering ontvangen (de WAO-uitkering is dan lager dan de AAW-uitkering);
- 3e. zij die op grond van de overgangsbepalingen van de AAW geen aanspraak kunnen maken op een uitkering ingevolge die wet, omdat zij op 1 oktober 1976 reeds een WAO-uitkering ontvingen, welke hoger was dan de AAW-uitkering.

De situatie onder 1e zal na verloop van jaren het meest voorkomen. In die gevallen zou een vervroegd ouderdomspensioen slechts op de aanvullende WAO-uitkering in mindering kunnen worden gebracht.

Anders ligt de situatie in de gevallen, bedoeld onder 3e. (Verreweg de meeste van de per 1 oktober 1976 lopende WAO-gevallen). Zonder nadere voorziening zou een anticumulatieregeling tot gevolg hebben, dat een vervroegd ouderdomspensioen op de volle WAO-uitkering in mindering zou dienen te worden gebracht. Er zou alsdan sprake zijn van een ongelijke rechtsbedeling van degenen, die uitsluitend WAO-uitkering ontvangen en degenen, die een AAW-uitkering plus aanvullende WAO-uitkering genieten, hetgeen naar de mening van de eerste ondergetekende niet aanvaardbaar is.

Ten einde deze ongelijkheid weg te nemen, zou een bepaling denkbaar zijn, die erin voorziet, dat bij het ontvangen van uitsluitend een WAO-uitke-

ring de anticumulatie slechts plaatsvindt over dat deel van de WAO-uitkering, dat tot uitbetaling zou zijn gekomen, indien tevens recht op AAW-uitkering zou hebben bestaan.

Het treffen van dergelijke bepalingen, die recht doen aan alle denkbare situaties, leidt echter tot dermate ingewikkelde constructies, dat van het treffen van een anticumulatiebepaling in de WAO dient te worden afgezien.

Voorts heeft de SVR in zijn rapport een aantal onderwerpen vermeld, die niet tot wetswijziging leiden, maar waar mogelijk wel sprake is van oneigenlijk gebruik. Verwezen moge worden naar de overige onderdelen van het deelrapport.

Naar aanleiding hiervan kan het volgende worden opgemerkt. Met het oordeel van de SVR, dat, gelet op de gegroeide uitvoeringspraktijk, in de bestaande regels met betrekking tot zwangerschaps- en bevallingsuitkering (onderdeel 2.3) geen wijziging dient te worden gebracht, kan worden ingestemd.

Over het probleem van de gedeeltelijke werkhervatting (onderdeel 3.2) kan worden medegedeeld dat de Raad voor de Arbeidsmarkt op 19 augustus 1975 advies heeft uitgebracht over de opnemings van gehandicapten in het arbeidsproces.

In dit advies zijn verscheidene aanbevelingen voor een beleidsombuiging c.q. intensivering te vinden, welke aanbevelingen door een departementale werkgroep in studie zijn genomen. Bij deze studie krijgt de Wet plaatsing mindervalide arbeidskrachten (Stb. 1947 H 283), zoals deze thans functioneert, alsmede de vraag of het wenselijk is deze wet te wijzigen of te vervangen, primair de aandacht.

Vervolgens besteedt het advies aandacht aan de samenwerking van de instanties die bij de opnemings in het arbeidsproces een rol spelen. In verband hiermede kan worden opgemerkt, dat er enige tijd experimenten liepen om een meer intensieve samenwerking tussen de GMD en de arbeidsbureaus te bereiken.

Deze experimenten hebben tot dermate bevredigende resultaten geleid, dat inmiddels is besloten om op landelijk niveau een samenwerkingsvorm tot ontwikkeling te brengen.

Naar aanleiding van het in onderdeel 5 genoemde rapport van de SVR d.d. 31 oktober 1974 met betrekking tot in de praktijk geconstateerde moeilijkheden bij de uitvoering van de WAO (de zogenaamde enquête WAO), wordt opgemerkt, dat een aantal van de in dat rapport vervatte voorstellen inmiddels is gerealiseerd bij de wet van 8 september 1976, Stb. 473 waarbij onder meer de WAO is aangepast aan de AAW.

De toepassing van artikel 21, tweede lid, onder a, van de WAO (onderdeel 5.1) is laatstelijk uitvoerig aan de orde geweest bij de parlementaire behandeling van de AAW. Met name moge worden verwezen naar de memorie van toelichting bij het ontwerp AAW (gedrukte stukken 13 231, nr. 3, blz. 54-57).

In de AAW is voorshands in artikel 12, tweede lid, onder a, een analoge bepaling opgenomen als vervat in artikel 21, tweede lid, onder a, van de WAO.

Er is evenwel in vergelijking met de bestaande WAO-tekst een tweetal nieuwe bepalingen toegevoegd, namelijk in het derde en vierde lid van artikel 12.

In het derde lid van artikel 12 is de bedrijfsvereniging de bevoegdheid verleend de toepassing van het tweede lid, onder a, te beperken tot een bepaalde termijn, welke te allen tijde kan worden herzien.

Ingevolge het vierde lid van artikel 12 is de bedrijfsvereniging voorts bevoegd de toepassing van het tweede lid, onder a, van dat artikel achterwege te laten, indien passende arbeid beschikbaar is uit hoofde van de Wet Sociale Werkvoorziening.

Bij de reeds eerdergenoemde wet van 8 september 1976 zijn in artikel 21 van de WAO analoge bepalingen opgenomen als vervat in artikel 12, derde en vierde lid, van de AAW.

Bij de openbare beraadslaging over het ontwerp AAW heeft de Tweede Kamer een motie aanvaard van het lid mevrouw Van Leeuwen c.s. inzake een studie over het arbeidsongeschiktheids criterium. De Regering hecht grote waarde aan die studie. Aanvaarding van de motie is door de eerste ondergetekende dan ook gezien als een aansporing voor de Regering om aan die studie de nodige kracht bij te zetten.

Over de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie is inmiddels op 2 juni 1976 overleg gepleegd met de vaste Commissie voor Sociale Zaken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal (kamerstuk 13 231, nr. 49, onder A, punt 2).

De problematiek rondom artikel 21, tweede lid, onder a, van de WAO houdt ten nauwste verband met het arbeidsongeschiktheids criterium van de WAO. In verband daarmee wordt deze problematiek betrokken bij de studie.

§ 5. Deelrapport kinderbijslagwetten

In het Deelrapport betreffende de kinderbijslagwetten (kamerstuk 13 441, nr. 6) heeft de raad het vraagstuk behandeld van het recht op kinderbijslag bij eigen inkomsten van 16- tot 27-jarige:

- studerende kinderen;
- invalide kinderen;
- z.g huishoudkinderen.

Studerende kinderen

Voor het recht op kinderbijslag voor studerende kinderen van 16 tot 27 jaar moeten er twee «sluizen» worden gepasseerd: eerst het onderwijs criterium en daarna het onderhoudscriterium. Het onderwijs criterium houdt in dat de voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag moet worden genomen door of in verband met het volgen van onderwijs of van een beroepsopleiding.

Het onderhoudscriterium valt in drie onderdelen uiteen, te weten:

- onderhoud in belangrijke mate (thans f 38 per week): enkelvoudige kinderbijslag;
- grotendeels onderhoud (meer dan 50% van de kosten): tweevoudige kinderbijslag;
- geheel of nagenoeg geheel onderhoud (90% of meer van de totale kosten van buitenshuis studerende kinderen): drievoudige kinderbijslag.

Wanneer een studerend kind eigen inkomsten heeft, kan dit thans uiteraard het recht op kinderbijslag beïnvloeden, namelijk in die gevallen waarin de ouders in verband met die eigen inkomsten de bijdrage aan het kind verminderen. Indien een kind echter de eigen inkomsten spaart waardoor de ouderlijke bijdrage niet wordt verminderd, blijven volgens de huidige jurisprudentie die kinderbijslagrechten bestaan.

De SVR pleit ervoor dit oneigenlijk gebruik onmogelijk te maken door in de kinderbijslagwetten de fictie op te nemen, dat, wanneer er sprake is van eigen inkomsten van een kind, deze toe te rekenen zijn aan de kosten van levensonderhoud en studie van het kind.

Invalide kinderen

Ook ten aanzien van de invalide kinderen moet aan twee criteria worden voldaan. Eén betreffende de mate van invaliditeit; de tweede betreft de mate van onderhoud.

Aan het invaliditeitscriterium wordt voldaan, wanneer het kind voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is.

Het onderhoudscriterium valt hier in tweeën uiteen:

- onderhoud in belangrijke mate (thans f 38 per week): enkelvoudige kinderbijslag;
- grotendeels onderhoud (meer dan 50% van de kosten): tweevoudige kinderbijslag.

Een invalide kind kan uiteraard eigen inkomsten hebben en dit kan dus ook hier bij sparen leiden tot oneigenlijk gebruik.

De SVR stelt voor, ook in deze gevallen de eigen inkomsten van het kind aan zijn eigen onderhoud toe te rekenen.

Z.g. huishoudkinderen

De kinderbijslagwetten geven ook recht op kinderbijslag voor een kind, wiens voor werkzaamheden beschikbare tijd grotendeels in beslag wordt genomen door:

- het verzorgen van het huishouden van de ouder(s) of
- het medeverzorgen van dat huishouden mits tot dat huishouden ten minste drie andere kinderen jonger dan 27 jaar behoren.

Is aan een van beide voorwaarden voldaan, dan bestaat er thans zonder meer recht op enkelvoudige kinderbijslag.

Wordt zo'n kind grotendeels (voor meer dan 50%) door de ouder onderhouden, dan bestaat er recht op tweevoudige kinderbijslag.

De SVR adviseert het recht op enkelvoudige kinderbijslag voor huishoudkinderen – evenals dit bij studerende en invalide kinderen het geval is – te binden aan de eis tot onderhoud in belangrijke mate (thans f 38 per week). Tevens meent de SVR, dat het inkomen van het kind – op dezelfde wijze als is bepleit ten aanzien van studerende en invalide kinderen – aan zijn eigen onderhoud dient te worden toegerekend.

Met de hiervoren genoemde aanbevelingen van de SVR kan de eerste ondergetekende zich in grote lijnen verenigen.

Voor een andere uiteenzetting van de wijzigingen moge worden verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Overigens moge nog voor een viertal punten de aandacht worden gevraagd.

Nu de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet in werking is getreden, bestaat voor de 18- tot 27-jarige kinderen, die in beginsel aanspraak kunnen maken op een uitkering krachtens die wet, geen recht meer op kinderbijslag. Maatregelen tot het tegengaan van het oneigenlijk gebruik van de kinderbijslagwetten ten aanzien van invalide kinderen zullen dus slechts betrekking hebben op invalide kinderen tot 18 jaar.

De voorstellen van de SVR hebben slechts betrekking op inkomsten van 16-jarige en oudere kinderen. In de kinderbijslagwetten kan er echter ook sprake zijn van een oneigenlijk gebruik ten aanzien van beneden 16-jarige kinderen. Zo bestaat bij voorbeeld recht op kinderbijslag voor een vader wiens kind tot het huishouden van zijn gewezen echtgenote behoort, mits hij dat kind grotendeels onderhoudt. Naar de mening van de eerste ondergetekende bestaat er geen aanleiding om bij tegengaan van het oneigenlijk gebruik onderscheid te maken tussen boven- en beneden-16-jarige kinderen.

Zoals bekend, gelden voor het recht op kinderaftrek in grote lijnen dezelfde voorwaarden als die voor het recht op kinderbijslag. Ten einde de bestaande coördinatie te handhaven, ligt het naar de mening van de tweede ondergetekende voor de hand om ten aanzien van het oneigenlijk gebruik van het recht op kinderaftrek – voor zoveel mogelijk – aansluiting te zoeken bij de dienaangaande voorgestelde wijzigingen van de kinderbijslagwetten.

Voorts zij nog vermeld, dat in het voornemen ligt, de Kindertoelageregeling overheids personeel, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 14 mei 1963 (Stb. 219), in overeenkomstige zin te wijzigen als de kinderbijslagwetten.

Ten slotte zij opgemerkt, dat het bijzonder moeilijk is na te gaan welk totaal bedrag aan kinderbijslag met het oneigenlijk gebruik is gemoeid. Een

steekproefsgewijs onderzoek geeft als indicatie aan, dat dit bedrag in de orde van grootte zou liggen van f 20 mln. per jaar.

§ 6. Deelrapport inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect

In het deelrapport inzake het oneigenlijk gebruik van de sociale verzekeringswetten in situaties met een internationaal aspect (kamerstuk 13 441, nr. 7) heeft de Sociale Verzekeringsraad gedetailleerde gegevens aangedragen waaruit zou blijken, dat de bepalingen van enkele sociale verzekeringswetten en daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten soms aanleiding geven tot niet gewenste neveneffecten in internationaal verband.

Onder punt 6 heeft de SVR aandacht geschonken aan toekomstig mogelijk oneigenlijk gebruik van de AAW in internationaal verband.

Het gaat hier om de bepaling inzake het niet bestaan van aanspraken krachtens de AAW ter zake van bij de aanvang van de verzekering reeds aanwezige gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid (artikel 5, tweede lid) en de bevoegdheid van de bedrijfsverenigingen om uitkering te weigeren ingeval van onder andere het bij aanvang van de verzekering bestaan van volledige arbeidsongeschiktheid (artikel 21). In beide bepalingen is daarbij echter een uitzondering gemaakt voor degenen, die *bij aanvang van de verzekering jonger zijn dan 17 jaar*. Dit betekent derhalve dat laatstbedoelde verzekerden, zonder enig onderscheid naar nationaliteit, aanspraak op AAW-uitkering hebben zodra zij de wachttijd van 52 weken arbeidsongeschiktheid na de 17e verjaardag hebben vervuld.

De SVR wijst er in zijn rapport op dat bedoelde uitzonderingsbepalingen tot oneigenlijk gebruik kunnen leiden, namelijk, indien ouders of andere belanghebbenden ervoor zouden zorgen dat een oorspronkelijk in het buitenland wonend gehandicapt kind tijdig vóór diens 17e verjaardag in Nederland komt te wonen en mitsdien verzekerd wordt, zulks met het oogmerk om – tot het 65e jaar – aanspraak te kunnen maken op uitkeringen en voorzieningen krachtens de AAW. Daarbij wordt door de SVR opgemerkt, dat volgens de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep voor ongehuwden vrij gemakkelijk tot het hebben van woonplaats in Nederland geconcludeerd kan worden wanneer sprake is van feitelijk verblijf hier te lande; voor een gehandicapt kind zou dit bij voorbeeld bij plaatsing in een Nederlandse inrichting het geval kunnen zijn. Voorts dient volgens de SVR bedacht te worden dat volgens artikel 6 van de AAW het verzekerd zijn van de betrokkene bij aanvang van de wachttijd c.q. op de 17e verjaardag in feite reeds voldoende is voor het recht op toekenning van AAW-uitkering, waaruit volgt dat betrokkene zelf tijdens de wachttijd de verzekering door vertrek uit Nederland kan beëindigen met behoud van alle rechten.

De SVR adviseert dit mogelijk oneigenlijk gebruik van de AAW te voorkomen door alsnog een verzwarende voorwaarde te verbinden aan de vorenbedoelde uitzonderingsbepaling van artikel 5, tweede lid, alsmede artikel 21 van de AAW betrekking hebbende op degenen die bij de aanvang van de verzekering jonger zijn dan 17 jaar en wel de laatste zes jaar vóór het 17e jaar ingezetene moet zijn geweest.

Met dit advies kan worden ingestemd.

De betreffende wijzigingen van de artikelen 5 en 21 van de AAW zijn opgenomen in artikel III, onder A en B.

Over de door de raad overigens in dit rapport gedane aanbevelingen, voor zover deze betrekking hebben op de nationale wetgeving, vindt daarbinnen het departement nog beraad plaats.

Waar niet gewenste resultaten in internationaal verband ten aanzien van de WAO en de AAW het gevolg zijn van de toepassing van de EEG-Verordeningen nrs. 1408/71 en 574/72 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op werknemers en hun gezinnen die zich binnen de gemeenschap verplaatsen, heeft de Nederlandse Regeringsvertegenwoordiger in de Administratieve Commissie van de Europese Gemeenschappen

voor de sociale zekerheid van migrerende werknemers voorstellen ingediend teneinde in communautair verband tot voor Nederland meer bevredigende oplossingen te komen.

§ 7. Terugvorderingsmogelijkheden in de sociale verzekeringswetten

Blijkens zijn rapport «Terugvorderingsmogelijkheden in de sociale verzekeringswetten» (kamerstuk 13 441, nr. 8) is de SVR van oordeel, dat de huidige bepalingen inzake terugvordering oneigenlijk gebruik in de hand kunnen werken.

De raad denkt daarbij aan het geval, dat het uitvoeringsorgaan, hoewel de betrokkene niet kan worden verweten onjuiste gegevens te hebben verstrekt dan wel zijn mededelingsplicht niet te zijn nagekomen, toch per abuis ten onrechte of tot een te hoog bedrag uitkering heeft verleend. Wanneer het in die gevallen aan de betrokkene redelijkerwijs duidelijk moet zijn geweest, dat de uitbetaling ten onrechte of tot een te hoog bedrag heeft plaatsgevonden, kan hetgeen ten onrechte of teveel is uitbetaald, op grond van de huidige bepalingen niet worden teruggevorderd.

De SVR heeft twee mogelijkheden overwogen om deze vorm van oneigenlijk gebruik te bestrijden.

Als eerste mogelijkheid noemt de Raad, in de sociale verzekeringswetten, voor zover zij betrekking hebben op loonvervangende uitkeringen, die artikelen te laten vervallen, welke een afwijking inhouden van artikel 1395, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Dit artikellid luidt: «Iedere betaling doet een schuld veronderstellen; hetgeen zonder verschuldigd te zijn betaald is, kan teruggevorderd worden». Bij deze oplossing zou terugvordering van het onverschuldigd betaalde zonder meer op grond van het BW kunnen plaatsvinden.

De tweede mogelijkheid betreft het opnemen in de sociale verzekeringswetten, voor zover zij betrekking hebben op loonvervangende uitkeringen, van bepalingen die – zoals thans reeds in de onderscheidene kinderbijslagwetten zijn opgenomen – de hoofdregel dat het ten onrechte uitbetaalde niet kan worden teruggevorderd handhaven, doch als uitzondering terugvordering mogelijk maken ingeval de uitkeringsgerechtigde redelijkerwijs kon weten, dat ten onrechte of teveel is uitbetaald.

De raad heeft zijn voorkeur uitgesproken voor de tweede mogelijkheid. Daarbij voert hij als argument aan dat de desbetreffende geschillen dan aanhangig moeten worden gemaakt bij de Raden van Beroep en eventueel de Centrale Raad van Beroep, bij welke instanties ook alle andere geschillen inzake het sociaal verzekeringsrecht moeten worden beslecht.

Aan dit argument van de raad kan worden toegevoegd, dat wanneer ten aanzien van sociale verzekeringsuitkeringen zonder meer zou worden aangesloten bij artikel 1395 van het Burgerlijk Wetboek, terugvordering van hetgeen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is uitbetaald, in alle gevallen mogelijk zou zijn, ook in die gevallen, waarin sprake is van een fout van een uitvoeringsorgaan en het de uitkeringsgerechtigde redelijkerwijs niet duidelijk kan zijn geweest, dat hij ten onrechte of te veel heeft ontvangen. In deze gevallen zou naar de mening van de eerste ondergetekende terugvordering onbillijk zijn. In verband hiermede is in de sociale verzekeringswetten gekozen voor een ander systeem, waarbij de hoofdregel is, dat eenmaal uitbetaalde termijnen van sociale verzekeringsuitkeringen in beginsel niet vatbaar zijn voor terugvordering, behoudens in bepaalde bij de wet omschreven gevallen.

De raad heeft voorts aan de orde gesteld, of bij een verruiming van de terugvorderingsmogelijkheden op het voetspoor van de kinderbijslagwetten ook een beperking van de terugvorderingsmogelijkheden in de tijd, zoals deze wetten kennen, wenselijk is. De termijn in de kinderbijslagwetten is twee jaar. De raad is na afweging van verschillende argumenten tot de mening gekomen dat beperkingen nodig zijn en wel:

- gedurende twee jaar terugvordering mogelijk, wanneer de fout niet ligt bij de verzekerde, maar bij voorbeeld bij het uitvoeringsorgaan;

– gedurende vijf jaar terugvordering mogelijk, wanneer de fout ligt bij de verzekerde.

Ook met dit voorstel kan worden ingestemd.

Voor een verdere toelichting op de voorgestelde wijzigingen in de terugvorderingsbepalingen in de diverse sociale verzekeringswetten moge worden verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Artikelsgewijze toelichting op de voorgestelde wetswijzigingen

Artikelen I, II, III onder C, IV onder A, B en G, V, onder B, en VI

De artikelen I, onder B, II onder B, III, onder C, IV, onder B, V, onder B, en VI beogen de terugvorderingsbepalingen, voorkomende in respectievelijk de Algemene Ouderdomswet, de Algemene Weduwen- en Wezenwet, de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, de Werkloosheidswet, de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, zodanig te wijzigen, dat aan het uitvoeringsorgaan de bevoegdheid wordt verleend om hetgeen aan pensioen of uitkering ten onrechte of te veel is uitbetaald, geheel of gedeeltelijk terug te vorderen dan wel op later uit te betalen pensioen of uitkering in mindering te brengen, waarbij, afhankelijk van de vraag of het ten onrechte of te veel betalen een gevolg is geweest van een fout van de verzekerde dan wel van het uitvoeringsorgaan, terugvordering mogelijk wordt gemaakt gedurende vijf jaren dan wel twee jaren na de dag van de betaalbaarstelling.

Voor zover de aard van de verschillende regelingen dit toelaat, is ernaar gestreefd de terugvorderingsbepalingen in die wetten zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

Nu in verband met deze onderlinge afstemming in artikel IV, onder B, wordt voorgesteld de thans in artikel 21, zesde lid, van de Werkloosheidswet voorkomende terugvorderingsbepaling onder te brengen in een nieuw artikel 21a, dient artikel 21, zesde lid, van de Werkloosheidswet te vervallen. Het bepaalde in artikel IV, onder A, strekt daartoe.

De mogelijkheid tot terugvordering c.q. verrekening gedurende vijf jaren na de dag van de betaalbaarstelling, voorgesteld in artikel V, onder B, is, overeenkomstig het advies van de SVR, ruimer van opzet dan de overeenkomstige bepalingen in de andere wetten. In artikel 33, tweede lid, onder a, van de Ziektewet kan niet zonder meer worden volstaan met de mogelijkheid van terugvordering of verrekening, indien ten onrechte of te veel is betaald als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen, of het niet nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 31, eerste lid, van die wet. Er zijn nl. situaties denkbaar, waarin geen sprake is van het verstrekken van onjuiste inlichtingen of waarin geen verplichting als bedoeld in artikel 31, eerste lid, van de Ziektewet aanwezig is, terwijl toch behoefte bestaat aan een terugvorderingsmogelijkheid. Het volgende voorbeeld moge dit verduidelijken.

Een zieke werknemer mag op grond van de controlevoorschriften van de bedrijfsvereniging bij gebreke van toestemming tijdens ziekengeld geen arbeid verrichten. Bij overtreding van deze voorschriften heeft de bedrijfsvereniging op grond van artikel 44, eerste lid, van de Ziektewet de bevoegdheid om de uitkering van ziekengeld geheel of ten dele te weigeren. De aard van deze overtreding van de controlevoorschriften brengt echter mee, dat het uitvoeringsorgaan er in de regel eerst later kennis van neemt. Weigeringen zullen dus dikwijls met terugwerkende kracht plaatsvinden over een periode, waarin reeds ziekengeld is genoten. Het effect van dergelijke weigeringen staat of valt dan met de mogelijkheid tot terugvordering. Als voorbeeld kan worden genoemd het geval waarin tijdens ziekengeld arbeid werd verricht zonder betaling (bij voorbeeld opknappen van eigen huis of van dat van buren en kennissen). Op grond van de huidige tekst van artikel 33 van de Ziektewet is in dat geval, wanneer die arbeid is verricht tot schade van de gezondheid van de verzekerde, geen terugvordering mogelijk. In verband hiermede is de mogelijkheid tot terugvordering of verrekening van hetgeen ten onrechte is betaald, uitgebreid met die gevallen, waarin ten onrechte of te veel

is betaald als gevolg van een weigering van uitkering op grond van artikel 44, eerste lid, indien de feiten, die tot deze weigering hebben geleid, door toedoen van de verzekerde zijn ontstaan.

Voorts kan worden opgemerkt, dat aan de suggestie van de SVR om in artikel 33 van de Ziektewet de mogelijkheid van terugvordering op te nemen ook ten aanzien van de gevallen, waarin ten onrechte of te veel is betaald als gevolg van het niet verstrekken van inlichtingen, in het onderhavige ontwerp geen gevolg is gegeven. Nu in artikel 31, eerste lid, wordt voorgesteld, de verzekerde te verplichten om niet alleen, zoals tot dusverre, mededeling te doen van het ontvangen van loon, doch ook van inkomsten uit arbeid anders dan in dienstbetrekking of van ouderdomspensioen, lijkt daaraan geen behoefte meer te bestaan. Door de voorgestelde wijziging van het eerste lid van artikel 31 zal het niet verstrekken van inlichtingen omtrent inkomsten in de praktijk onder de noemer «het niet nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 31, eerste lid,» gebracht kunnen worden.

Voor wat de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet en de werknemersverzekeringswetten betreft, moge nog worden gewezen op de verruiming van de mogelijkheden om binnen eenzelfde uitvoeringsorgaan een ten onrechte verstrekte of tot een te hoog bedrag uitbetaalde uitkering ingevolge de ene wet te verrekenen met een (latere) verschuldigde uitkering ingevolge een andere wet.

Het voorstel tot verruiming van de verrekeningsmogelijkheid houdt, voor wat betreft de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet, de Ziektewet en de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering in, dat ook verrekening mogelijk wordt gemaakt met een (latere) verschuldigde uitkering ingevolge de Werkloosheidswet.

Op grond van de huidige tekst van de Werkloosheidswet is alleen verrekening mogelijk met later uit te betalen uitkering ingevolge die wet. Door de invoering van een artikel 21a in die wet, waarvan de tekst overeenkomt met de voorgestelde terugvorderingsbepalingen in de andere sociale verzekeringswetten, zal een ten onrechte verstrekte of tot een te hoog bedrag uitbetaalde uitkering ingevolge de Werkloosheidswet ook verrekend kunnen worden met een (later) verschuldigde arbeidsongeschiktheidsuitkering ingevolge de Algemene Arbeidsongeschiktheidswet of de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering of met later uit te betalen ziekingeld krachtens de Ziektewet.

In het kader van de bestrijding van het oneigenlijk gebruik heeft de raad ook voorgesteld om verrekening tussen verschillende bedrijfsverenigingen mogelijk te maken.

Naar aanleiding hiervan wordt opgemerkt, dat in het burgerlijk recht compensatie mogelijk is, mits aan bepaalde vereisten is voldaan, als twee personen wederkerig elkaars schuldeiser en schuldenaar zijn. Deze situatie doet zich voor in geval van verrekening tussen een verzekerde en éénzelfde uitvoeringsorgaan.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, wordt voorgesteld deze mogelijkheid van verrekening, welke thans reeds in een aantal wetten voorkomt, te verruimen. In het wetsvoorstel is de mogelijkheid van verrekening tussen verschillende uitvoeringsorganen niet opgenomen.

Bij de beoordeling van de vraag of in een geval waarin ten onrechte of te veel is uitbetaald, tot verrekening zal worden overgegaan, spelen twee factoren in het bijzonder een rol, te weten de mate van verwijtbaarheid gedurende de periode dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag is uitbetaald en de sociale omstandigheden van de betrokkene op het moment van de verrekening.

Een beslissing inzake verrekening tussen verschillende uitvoeringsorganen welke recht doet aan beide bovengenoemde factoren, zou overleg eisen tussen die uitvoeringsorganen. Daarbij is de situatie niet denkbeeldig, dat er, gelet op de zelfstandige beslissingbevoegdheid van de uitvoeringsorganen, ter zake geen eensluidende opvatting bestaat.

Weliswaar zou dit probleem zijn te ondervangen door aan de verrekening een verplicht karakter te geven, doch dan komt de autonomie van het uitvoeringsorgaan, dat de verrekening moet toepassen, in het gedrang mede omdat daardoor aan laatstbedoeld orgaan de mogelijkheid wordt ontnomen om bij zijn beslissing tot verrekening met de sociale omstandigheden van de betrokkene ten tijde van de verrekening rekening te houden, hetgeen niet gewenst wordt geacht.

Overigens is het opnemen in de wet van de mogelijkheid tot verrekening tussen verschillende uitvoeringsorganen ook niet noodzakelijk, aangezien in de gevallen, waarin de wet zulks toelaat, het orgaan dat ten onrechte of te veel heeft uitgekeerd, tot terugvordering van de ten onrechte of te veel ontvangen uitkering kan overgaan.

Dit alles overziende heeft de eerste ondergetekende gemeend de voorstellen van de SVR op dit punt niet te moeten overnemen.

De in artikel IV, onder G, voorgestelde wijziging houdt een redactionele aanpassing in, welke het gevolg is van de vervanging van artikel 21, zesde lid, van de Werkloosheidswet door het nieuwe artikel 21a.

De wijzigingen, die zijn voorgesteld in artikel I, onder A, en II, onder A, hangen nauw samen met de voorgestelde wijzigingen in onderdeel B van die artikelen.

De mogelijkheid om een pensioen, dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag is uitbetaald, terug te vorderen, is immers geheel afhankelijk van de vraag of de wettelijke bepalingen de mogelijkheid bieden een pensioen, dat ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend of herzien, ook met terugwerkende kracht in te trekken of te herzien.

Artikel 14 van de Algemene Ouderdomswet en artikel 26 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet, zoals deze thans luiden, bevatten beide bepalingen inzake de datum van ingang van de intrekking of herziening, welke echter onderlinge verschillen vertonen.

In artikel 26, derde lid, van de Algemene Weduwen- en Wezenwet is dwingend voorgeschreven, dat indien een pensioen ten onrechte is toegekend, het pensioen wordt ingetrokken met ingang van de dag waarop het is ingegaan. Artikel 14, derde lid, van de Algemene Ouderdomswet schrijft daarentegen voor, dat een intrekking of herziening die een verlaging van het pensioen tot gevolg heeft, behoudens in door Onze Minister aan te wijzen gevallen, ingaat op de eerste dag van de maand volgende op die waarin de dag van de dagtekening van de kennisgeving van het uitvoeringsorgaan aan de betrokkene is gelegen.

In artikel 5 van de op laatstgenoemd artikellid steunende ministeriële beschikking van 5 december 1956 (Stcrt. 1956/241) is bepaald, dat indien het pensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend als gevolg van het verstrekken van onjuiste inlichtingen dan wel intrekking of herziening achterwege is gebleven als gevolg van het niet nakomen van de mededelingsplicht ingevolge artikel 37 van de Algemene Ouderdomswet, het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank bevoegd is de intrekking of herziening met terugwerkende kracht te doen plaatsvinden.

Het is wenselijk in beide wetten eenzelfde bepaling op te nemen, waarin dwingend wordt voorgeschreven dat een intrekking of herziening met terugwerkende kracht geschiedt, indien het pensioen ten onrechte of tot een te hoog bedrag is toegekend. Het bepaalde in artikel I, onder A, en artikel II, onder A, strekt daartoe.

Artikel III, onder A en B

Deze wijzigingen zijn reeds toegelicht in § 6 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting.

Artikel IV, onder C (Niet-bereiken van de maximum-uitkeringsduur)

Op grond van het bepaalde in artikel 22, van de WW wordt aan een werknemer in een uitkeringsjaar – zijnde een aangesloten periode van 12 maanden

den – over maximaal 130 dagen uitkering verstrekt. Heeft de werknemer aan het einde van bedoeld uitkeringsjaar niet over het maximum aantal dagen van 130 uitkering ontvangen, dan kan hij in het nieuwe uitkeringsjaar wederom aanspraak op maximaal 130 dagen uitkering doen gelden.

De bedrijfsverenigingen worden – weliswaar in incidentele gevallen – geconfronteerd met werknemers, die ter zake van dezelfde werkloosheid jaar in jaar uit aanspraken op WW-uitkeringen kunnen doen gelden.

Deze gevallen kunnen zich voordoen, indien werknemers bij gedeeltelijke werkloosheid over minder dan drie dagen per week uitkering ontvangen, dan wel wanneer als gevolg van aftrek van inkomsten en de daaruit voortvloeiende herleiding tot volle dagen van uitkering, dat aantal van drie dagen per week niet wordt gehaald. In die gevallen wordt in het uitkeringsjaar het wettelijk maximum van 130 dagen uitkering niet bereikt. Dit leidt ertoe, dat steeds bij de aanvang van een nieuw uitkeringsjaar zonder nadere voorwaarden wederom aanspraak op 130 dagen uitkering bestaat, waardoor dergelijke werknemers nimmer «uitgetrokken» raken voor de toepassing van de WW.

Er zijn diverse situaties denkbaar, waarin de werknemer in een uitkeringsjaar het maximum aantal uitkeringsdagen van 130 niet haalt en het volkomen past in de bedoeling van de wetgever, dat dan in een volgend uitkeringsjaar opnieuw aanspraak op uitkering wordt gemaakt. Bij de totstandkoming van de WW heeft echter nimmer voor ogen gestaan, dat ter zake van *eenzelfde werkloosheidsgeval* jaren achtereenvolgende uitkering wordt genoten.

Het is duidelijk oneigenlijk, dat voor de ene werknemer de uitkering na een halfjaar wordt beëindigd, terwijl de werknemer, die over minder dan drie dagen per week uitkering ontvangt, nimmer uitgetrokken raakt.

In verband met het vorenstaande adviseert de SVR door toevoeging van een vijfde, zesde en zevende lid aan artikel 22 van de WW situaties, zoals hiervoor omschreven, te voorkomen. In het voorgestelde artikel IV, onder C, wordt aan dit advies gevolg gegeven.

Het voorgestelde vijfde lid van artikel 22 heeft ten doel per geval van onvrijwillige werkloosheid gedurende ten hoogste 78 weken uitkering te verstrekken. Hoewel deze termijn arbitrair is, zij opgemerkt dat bewust is gekozen voor een periode van 78 weken, omdat een periode van 52 weken onbillijk kan uitvallen ten aanzien van werkloze werknemers, die op vijf dagen per week werkzaam plachten te zijn, maar wier werkloosheid door korte periode van werken wordt onderbroken.

Bij een periode van 78 weken zal een beperking van de huidige aanspraken voor deze categorie werknemers zich niet of nauwelijks voordoen. Vorenbedoelde periode van 78 weken wordt verlengd met de vóór het einde daarvan aangevangen tijdvakken waarover de werknemer arbeidsongeschikt was.

Het zesde lid heeft betrekking op de volgende situatie. Indien een werknemer tijdens een werkloosheidsperiode één volle dag heeft gewerkt, ontstaat in feite een nieuw werkloosheidsgeval en een nieuwe werkloosheidsperiode. Dit zou zonder nadere regeling betekenen, dat ook weer een nieuwe periode van 78 weken aanvangt.

Om dit te voorkomen wordt in het zesde lid gesteld, dat een eenmaal aangevangen werkloosheidsperiode niet onderbroken wordt geacht, indien op minder dan 15 dagen aaneengesloten is gewerkt.

Het zevende lid voorziet erin, dat, wanneer zou blijken, dat de voorgestelde wetswijziging voor bepaalde groepen van werknemers tot onbillijkheden leidt, door de SVR, onder goedkeuring van de Minister van Sociale Zaken, voor deze groepen het vijfde en zesde lid buiten toepassing kan worden verklaard.

a. *Niet doorwerken van de sancties als bedoeld in artikel 31, lid 1 onder e, juncto artikel 39 van de WW*

Ingevolge artikel 21 van de Werkloosheidswet heeft een werknemer, die op een dag, al dan niet ten gevolge van ontslag, onvrijwillig werkloos is, aanspraak op uitkering.

De werknemer, wiens dienstbetrekking is beëindigd door hem aan te rekenen omstandigheden heeft derhalve geen recht op uitkering. Het enkele feit, dat hij daarna weer werkzaamheden gaat verrichten en vervolgens opnieuw werkloos wordt, doet deze situatie niet zonder meer teniet. De bedrijfsvereniging stelt vast op welk moment de werknemer als onvrijwillig werkloos kan worden aangemerkt. De redenering hiervoor is dat de werknemer – indien hij geen ontslag had genomen bij zijn vorige werkgever dan wel geen hem aan te rekenen handelingen had gepleegd welke tot het ontslag hebben geleid – bij die werkgever nog steeds werkzaam had kunnen zijn. Een en ander vindt steun in de jurisprudentie.

In de gevallen genoemd in artikel 31, eerste lid, onder e, van de WW waarin aan de werknemer die weliswaar onvrijwillig werkloos is, toch geen uitkering wordt toegekend dan wel de aan hem toegekende uitkering wordt ingetrokken onder meer in het geval, dat hij nalaat passende arbeid te aanvaarden, ligt dit anders. De wettelijke bepalingen laten n.l. toe, dat een werknemer een weigering van uitkering op grond van bovengenoemd artikel 31 ongedaan kan maken door enkele dagen elders te gaan werken.

Op grond van de jurisprudentie mag n.l. een bedrijfsvereniging krachtens de huidige bepalingen van artikel 31, lid 1, onder e, bij opnieuw ingetreden werkloosheid geen uitkering weigeren in verband met een bij een eerdere werkloosheid gepleegde laakbare handeling, aangezien alle in deze bepalingen genoemde gevallen in de onvoltooid tegenwoordige tijd zijn geplaatst.

De SVR acht het oneigenlijk dat het bepaalde in artikel 31 deze ruimte biedt, omdat het naar zijn mening ten principale weinig verschil maakt of een weigeringsgrond is gelegen in de niet-onvrijwillige werkloosheid (artikel 21), dan wel in de weigering op grond van bij voorbeeld het niet aanvaarden van passende arbeid.

De SVR stelt daarom voor de wet zodanig te wijzigen, dat, indien de werknemer geacht moet worden werkloos te zijn of te blijven als gevolg van een situatie als bedoeld in artikel 31, eerste lid, onder e, onderdelen III, IV en V, ook bij hernieuwde werkloosheid uitkering kan worden geweigerd.

Met dit voorstel kan worden ingestemd. Het bepaalde in artikel IV, onder D, strekt ertoe deze wijziging aan te brengen.

Wat de tekst van deze wijziging betreft, wordt opgemerkt, dat de betreffende bepalingen thans in de voltooid tegenwoordige tijd zijn gesteld, waardoor het gewenste effect wordt bereikt.

Vermelding verdient hierbij nog, dat evenals bij het «doorwerken» van niet-onvrijwillige werkloosheid, zoals onder toepassing van artikel 21 reeds mogelijk is, elk geval op eigen merites beoordeeld moet kunnen worden, zowel voor wat betreft de weigering van uitkering op zich als voor wat betreft de duur van de uitsluiting van de uitkering. Dit wordt bereikt door de weigeringsgrond weliswaar onder te brengen in de bestaande imperatief omschreven bepalingen van artikel 31, eerste lid, onder e, maar daarnaast onaangetast te laten het bepaalde in het tweede lid van artikel 31, hetwelk de bedrijfsvereniging de bevoegdheid geeft de uitsluiting van het recht op uitkering te beperken.

Om uitkering te kunnen weigeren dient echter wel sprake te zijn van een oorzakelijk verband tussen het (nog) werkloos zijn en de laakbare handeling van de werknemer.

De aandacht wordt er ten slotte nog op gevestigd, dat artikel 31, tweede lid inhoudt dat, indien een bedrijfsvereniging in een bepaald geval van de daar omschreven bevoegdheid om de uitsluiting van het recht op uitkering «tot

een bepaalde termijn» te beperken gebruik heeft gemaakt en deze termijn is verstreken, in een volgende werkloosheidsperiode dezelfde of een andere bedrijfsvereniging niet opnieuw ter zake van dezelfde laakbare gedraging tot toepassing van artikel 31, eerste lid, kan overgaan. Het is niet de bedoeling van de voorgestelde wijzigingen betreffende artikel 31, eerste lid, onder e, de vorenbedoelde betekenis van het tweede lid van dat artikel te veranderen.

b. Eisen van werkloze werknemers, die het aanvaarden of verkrijgen van passende arbeid duidelijk belemmeren

Er bestaat naar de mening van de SVR behoefte aan een wettelijke regeling inhoudende dat geen uitkering wordt verstrekt aan werknemers, die het verkrijgen van passende werkzaamheden duidelijk belemmeren door het stellen van niet-reële eisen met betrekking tot het aanvaarden van die werkzaamheden.

Weliswaar bieden de wettelijke bepalingen de bedrijfsverenigingen nu al de mogelijkheid om uitkering te weigeren of te beëindigen indien de werknemer in onvoldoende mate tracht arbeid te verkrijgen, dan wel door eigen schuld of toedoen geen arbeid verkrijgt, doch overeenkomstig de huidige jurisprudentie kan een bedrijfsvereniging slechts dan uitkering weigeren, indien zij aannemelijk kan maken, dat de werknemer bij het betonen van voldoende activiteit een redelijke kans op hem passende arbeid zou hebben gehad. Het oorzakelijk verband tussen de beperking die de werknemer stelt ten aanzien van het normale arbeidspatroon en de concrete mogelijkheid om werk te krijgen dient derhalve volgens de beroepsrechter te worden aangetoond.

Op grond van de voorgestelde tekst zal niet de concrete beschikbaarheid van werk, maar het enkele feit dat door een werknemer zodanige eisen worden gesteld in verband met het door hem verrichten van arbeid, dat door het aanvaarden of verkrijgen van voor hem passende arbeid duidelijk wordt belemmerd, voldoende zijn om uitkering te kunnen weigeren of beëindigen.

Het is moeilijk te realiseren om in richtlijnen vast te leggen in welke gevallen sprake is van eisen als in deze bepaling bedoeld. De uitvoeringsorganen en de beroepsrechter zullen moeten beoordelen of van dergelijke eisen sprake is.

Wel moge de bedoeling van de voorgestelde bepaling aan de hand van enkele voorbeelden nader worden toegelicht.

Een situatie als in de voorgestelde bepaling bedoeld doet zich naar de mening van de eerste ondergetekende voor, indien een werkloze werknemer uitsluitend een werkkring wenst te aanvaarden, waarin in de avonduren of weekeinden niet gewerkt hoeft te worden, terwijl het werken in de avonduren of weekeinden wel tot het normale arbeidspatroon in zijn beroep behoort. Het aanvaarden of verkrijgen van voor hem passende arbeid wordt hierdoor duidelijk belemmerd.

Hetzelfde geldt voor het geval dat een werknemer, die uit een volledige dienstbetrekking werkloos wordt, slechts bereid is een gedeeltelijke dagtaak te vervullen.

Verder kan als voorbeeld nog worden genoemd de uitdrukkelijke wens van een werkloze werknemer om in een beroep te worden geplaatst, waarvoor hem de geschiktheid en/of de bekwaamheid ontbreekt.

Om misverstanden te voorkomen wordt hierbij nog opgemerkt, dat de voorkeur van een werkloze werknemer om slechts een dienstbetrekking met een afwijkend arbeidspatroon te aanvaarden op zichzelf genomen niet bezwaarlijk hoeft te zijn.

Zo heeft de SVR met betrekking tot de toepassing van de WW ten aanzien van deeltijd-arbeid, die in het verleden nogal eens tot moeilijkheden en onduidelijkheden aanleiding heeft gegeven, aan de bedrijfsverenigingen een aantal richtlijnen doen toekomen, die bij de toepassing van de WW ten aanzien van werkloze part-timers dienen te worden gehanteerd.

Belangrijkste element van deze richtlijnen is het feit, dat thans degene die part-time werkzaam is in een gangbaar arbeidspatroon gelijke rechten op een werkloosheidsuitkering heeft als degene, die een volledige dagtaak heeft gehad.

Aan deze part-timewerkers zal slechts de eis worden gesteld, dat zij zich in ten minste dezelfde mate voor een nieuwe functie beschikbaar stellen.

De voorgestelde bepaling heeft, het zij uitdrukkelijk opgemerkt, niet de bedoeling om deze ontwikkeling terug te draaien. Integendeel, de ontwikkeling van de maatschappij brengt mee, dat steeds meer verzekerden voorkeur hebben voor een afwijkende werktijd en de wetgeving zal met deze ontwikkeling in de pas dienen te lopen.

Artikel IV, onder E

Deze wijziging is van redactionele aard en houdt verband met de toevoeging aan artikel 22 van een vijfde, zesde en zevende lid.

Artikel IV, onder F (seizoenarbeiders)

Artikel 35a van de WW biedt de mogelijkheid de aanspraken op uitkering van seizoenwerknemers te beperken. Ingevolge dat artikel kan de SVR, onder goedkeuring van de Minister van Sociale Zaken, op voorstel van de betrokken bedrijfsvereniging ten aanzien van werknemers, die *in de regel* uitsluitend of vrijwel uitsluitend als werknemer werkzaam zijn in één of meer bepaalde jaarlijks terugkerende perioden het aantal dagen werken waaraan een werknemer moet voldoen om voor een uitkering in aanmerking te komen, hoger stellen.

Volledigheidshalve wordt hierbij nog opgemerkt dat op grond van artikel 12 van de dagloonregelen WW tevens de hoogte van de uitkering van werknemers, die uitsluitend voor de duur van een seizoen of een gedeelte daarvan in dienst zijn genomen, wordt beperkt.

De Centrale Raad van Beroep stelt zich op het standpunt, dat voor de beantwoording van de vraag of een werknemer *in de regel* als seizoenwerknemer werkzaam is een toetsingsperiode van minimaal 2 jaar dient te worden aangehouden.

Het kan echter naar de mening van de SVR tot oneigenlijk gebruik leiden om artikel 35a niet toe te passen in gevallen, waarin duidelijk uitsluitend of vrijwel uitsluitend seizoenarbeid is verricht, ook indien dit slechts geschiedde in het jaar, onmiddellijk voorafgaande aan de werkloosheid.

Door het schrappen van de woorden «in de regel» kan de toepassing van dit artikel ook plaatsvinden ten aanzien van seizoenwerknemers die minder dan 2 jaar als zodanig hebben gewerkt.

Overeenkomstig het advies van de SVR wordt in artikel IV, onder F, de beoogde wijziging in artikel 35a, eerste lid, van de WW aangebracht.

Artikel V, onder A

In artikel 31 van de Ziektewet is een anticumulatieregeling opgenomen in geval van samenloop van ziekengeld en loon. Deze regeling houdt in, dat de verzekerde aan ziekengeld niet meer ontvangt dan het bedrag waarmee zijn dagloon het bedrag van het door hem ontvangen loon overtreft.

Gelet op het bepaalde in artikel 14, eerste lid, van de Ziektewet wordt onder loon verstaan het loon in de zin van de Coördinatiewet Sociale Verzekering, dat wil zeggen loon, genoten uit een dienstbetrekking of uit een daarmee gelijkgestelde arbeidsverhouding.

In zijn rapport merkt de SVR op, dat als gevolg hiervan in geval van samenloop van ziekengeld met inkomsten uit arbeid, uit hoofde waarvan geen verzekeringsplicht ingevolge de Ziektewet bestaat, bedoelde inkomsten niet op de ziekengelduitkering in mindering kunnen worden gebracht.

Hoewel de veronderstelling gewettigd is, dat het ontvangen van bedoelde inkomsten naast ziekengeld betrekkelijk weinig voorkomt, acht de SVR het niettemin gewenst ter zake een anticumulatiebepaling in de Ziektewet op te nemen. Naar de mening van de raad is een aftrek van inkomsten met name aangewezen in die gevallen, dat de uitkeringsgenietende bij gedeeltelijke werkherhvatting als zelfstandige gaat werken.

Ook voor degene, die vóór het intreden van de ongeschiktheid reeds gedeeltelijk als zelfstandige werkzaam was, zal de aftrek van inkomsten moeten gelden, voor zover die inkomsten althans meer gaan bedragen dan voor de toekenning van het ziekengeld het geval is.

De Ziektewet laat de mogelijkheid open, dat verzekerden, die betrekkelijk korte tijd vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd ziek worden, gedurende ten hoogste 52 weken naast hun pensioen ziekengeld ontvangen ter zake van die ziekte, ook als zijn niet van plan waren na het bereiken van de leeftijd van 65 jaar te blijven werken. Ook kan zich de mogelijkheid voordoen, dat degene, die in verband met het bereiken van de 65-jarige leeftijd met pensioen is gegaan, alsnog een uitkering verkrijgt op grond van artikel 46 van de Ziektewet, in welk artikel het recht op uitkering is geregeld bij arbeidsongeschiktheid die ontstaat kort na het einde van de verplichte verzekering.

De vraag kan echter worden gesteld of het wel juist is dat zieke werknemers boven de 65 jaar naast hun pensioen ziekengeld ontvangen, in de gevallen, dat zij het daaraan ten grondslag liggende loon niet derven, omdat zij bij afwezigheid van ziekte niet zouden hebben gewerkt.

De SVR is van mening, dat op deze wijze een oneigenlijk gebruik van de Ziektewet kan worden gemaakt.

Ten einde dit oneigenlijk gebruik tegen te gaan, stelt de SVR voor in de Ziektewet een anticumulatiebepaling op te nemen, volgens welke in geval van samenloop van ziekengeld met ouderdomspensioen, het ziekengeld slechts wordt uitbetaald, voorzover dit uitgaat boven het pensioen.

De raad is van mening, dat daarbij onder pensioen dient te worden verstaan zowel het pensioen ingevolge de AOW als aanvullend pensioen.

Voorts is de raad van oordeel, dat er geen aanleiding is om de werking van de anticumulatiebepaling te beperken tot personen, die op 65-jarige leeftijd worden gepensioneerd. Ook ten aanzien van de z.g. vervroegd gepensioneerden zal de anticumulatieregeling toepassing dienen te vinden.

De anticumulatieregeling zal volgens de raad echter niet moeten gelden in de gevallen, waarin de verzekerde, als hij niet arbeidsongeschikt was geworden, naar verwachting naast het pensioen loon zou hebben ontvangen uit de dienstbetrekking waarin hij ongeschikt is geworden.

Met het voorstel van de raad tot het treffen van een anticumulatieregeling als vorenbedoeld ter bestrijding van het oneigenlijk gebruik dat op het onderhavige punt van de Ziektewet kan worden gemaakt, kan worden ingestemd.

In dit verband zij nog vermeld – ook de SVR wijst daarop – dat een aantal aanvullende pensioenvoorzieningen de bepaling kent, ingevolge welke het aanvullend pensioen niet wordt uitbetaald, c.q. wordt verminderd, indien een uitkering ingevolge een sociale verzekeringswet wordt genoten. Verwacht mag worden, dat van de zijde van de hier bedoelde aanvullende voorzieningen zal worden ingespeeld op de situatie, welke na het in werking treden van artikel V, onder A, zal zijn ontstaan en wel in die zin, dat indien op het ziekengeld een korting wordt toegepast in verband met het genieten van pensioen, dat pensioen ongekort wordt uitbetaald.

Ter toelichting op de wijziging onder A, 1e, diene, dat wil de onder A, 2e, in artikel 31, derde en vierde lid voorgestelde anticumulatieregeling in de praktijk kunnen worden toegepast, het uitvoeringsorgaan op de hoogte dient te zijn van inkomsten uit arbeid anders dan in dienstbetrekking dan wel van het ontvangen van een ouderdomspensioen.

In verband hiermede wordt voorgesteld om in artikel 31, eerste lid, naast de verplichting van de verzekerde, die gedurende de ongeschiktheid tot werken wegens ziekte loon ontvangt, om daarvan vóór de uitkering van zieken-

geld aan de bedrijfsvereniging mededeling te doen, ook een meldingsplicht op te nemen bij het verwerven van inkomsten uit arbeid anders dan in dienstbetrekking dan wel bij het ontvangen van een ouderdomspensioen. Deze verplichting dient uiteraard niet alleen te gelden voor diegenen, wier ziekgeld op grond van de voorgestelde anticumulatieregeling niet of niet geheel tot uitbetaling komt, doch ook voor de verzekerden, op wier ziekgeld in verband met de in het derde en vierde lid in die anticumulatieregeling aangebrachte beperkingen geen korting plaatsvindt. Eerst aan de hand van de opgave van de verzekerde kan het uitvoeringsorgaan immers beoordelen, of tot beperking van de uitkering dient te worden overgegaan.

In het nieuwe derde lid is voorgesteld om voor de toepassing van het tweede lid onder loon mede te verstaan inkomsten uit arbeid, uit hoofde waarvan geen verzekeringsplicht ingevolge de Ziektewet bestaat.

Hierdoor wordt bereikt, dat ingeval van samenloop van ziekgeld met inkomsten uit niet-verzekeringsplichtige arbeid de verzekerde, evenals dit thans bij het ontvangen van loon het geval is, aan ziekgeld niet meer ontvangt dan het bedrag, waarmee zijn dagloon het bedrag van die inkomsten overtreft.

Overeenkomstig het voorstel van de SVR zijn buiten de anticumulatieregeling gehouden de inkomsten uit niet-verzekeringeplichtige arbeid, voor zover deze reeds vóór het intreden van de ongeschiktheid tot werken wegens ziekte werden verworven.

Met betrekking tot het voorgestelde nieuwe vierde lid van artikel 31 kan het volgende worden opgemerkt.

Overeenkomstig het voorstel van de SVR is in de tweede volzin bepaald, dat de in de eerste volzin neergelegde anticumulatiebepaling uitzondering lijdt in de gevallen, waarin de verzekerde, als hij niet arbeidsongeschikt was geworden, naar verwachting naast het pensioen loon zou hebben ontvangen uit de dienstbetrekking, waarin hij laatstelijk voor zijn ongeschiktheid tot werken werkzaam was.

Zoals hiervoor reeds is vermeld, dient de anticumulatieregeling naar de mening van de SVR zowel te gelden ten aanzien van de 65-jarigen als ten aanzien van vervroegd gepensioneerden. Het opnemen in de wet naast de term «ouderdomspensioen» van een term als «vervroegd ouderdomspensioen» of «een met ouderdomspensioen overeenkomende uitkering» kan echter gemakkelijk aanleiding geven tot verschil van opvatting over wat daaronder wel en niet dient te worden begrepen. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan uitkeringen ter zake van functioneel leeftijdsontslag, bepaalde vormen van wachtgeld die het karakter dragen van vervroegd ouderdomspensioen, enz. In verband hiermede wordt in het nieuwe vijfde lid voorgesteld de vaststelling van wat voor de meldingsverplichting en de toepassing van de anticumulatieregeling onder ouderdomspensioen wordt verstaan, te regelen bij ministeriële beschikking, de SVR gehoord. Op deze wijze kan de regeling, zo nodig, op eenvoudige wijze worden aangepast.

Hetzelfde geldt min of meer voor het nieuwe zesde lid. In de praktijk doen zich nl. situaties voor, welke dermate gecompliceerd zijn dat het niet goed mogelijk is deze in de wet zelf te regelen. Zo valt bij voorbeeld te denken aan de situatie, waarin degene, die naast een uitkering krachtens de Werkloosheidswet een – ongekort – pensioen ontving, in verband met arbeidsongeschiktheid uitkering krachtens de Ziektewet gaat ontvangen. De korting zal dan mijns inziens niet moeten worden toegepast.

In bepaalde gevallen vindt echter wel aftrek plaats van pensioen op de uitkering ingevolge de Werkloosheidswet, te weten zolang de werkloze werknemer niet tenminste 65 dagen tijdens het ontvangen van pensioen heeft gewerkt.

Artikelen VII, VIII en IX

In de onderhavige artikelen zijn de voorstellen van de SVR tot uitbanning van het oneigenlijk gebruik in de kinderbijslagwetten in grote lijnen overgenomen.

In het tweede lid van de nieuw voorgestelde artikelen 9a van de Algemene Kinderbijslagwet, 19a van de Kinderbijslagwet voor loontrekkenden en 7a van de Kinderbijslagwet voor kleine zelfstandigen wordt de mogelijkheid geopend om bij beschikking nadere regelen te stellen met betrekking tot wat onder inkomen van het kind moet worden verstaan. Anders dan de SVR geeft de eerste ondergetekende er de voorkeur aan op dit punt allereerst de ervaringen in de praktijk af te wachten alvorens eventueel ter zake een beschikking te treffen. De Raden van Arbeid werken immers altijd al met het begrip «inkomen». In de tweede volzin wordt – overeenkomstig het voorstel van de SVR – de mogelijkheid geopend om bepaalde aan de ouder ten behoeve van zijn kind verstrekte inkomsten als inkomsten van het kind aan te merken.

Artikelen X, XI en XII

In deze artikelen wordt voorgesteld de kinderaftrekbevestigingen voor zoveel mogelijk aan te doen sluiten aan die van de kinderbijslagwetten.

Artikel XIII, onder A

Door de voorgestelde wijzigingen in artikel 14, eerste lid, onder g en h wordt de redactie van deze bepalingen in overeenstemming gebracht met de wijziging van de Werkloosheidswet, aangegeven in artikel IV onder D. Deze overeenstemming is nodig om buiten twijfel te stellen, dat een werknemer, ten aanzien van wie een bepaling van het gewijzigde artikel 31, eerste lid, onder e, van de Werkloosheidswet van toepassing is, verkeert in een situatie, als bedoeld in artikel 14, eerste lid, van de Wet Werkloosheidsvoorziening.

Voorts is de voorgestelde wijziging ook van belang in verband met het verstrekken van een uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening aan diegenen, die niet onder de kring van verzekerden ingevolge de Werkloosheidswet vallen, maar wel recht kunnen doen gelden op een uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening.

Artikel XIII, onder B

Het nieuwe artikel is analoog aan artikel 49a van de Werkloosheidswet. Op grond van laatstbedoeld artikel zijn in het kader van de Werkloosheidswet algemene maatregelen van bestuur tot stand gekomen, respectievelijk ligt het in het voornemen de totstandkoming van zodanige maatregelen te bevorderen, die bijzondere regelen inhouden ten aanzien van het recht op uitkering ingevolge de Werkloosheidswet van bepaalde werknemers of bepaalde groepen van werknemers. In zoverre deze bijzondere regelen ertoe strekken of tot gevolg hebben, dat geen uitkering ingevolge de Werkloosheidswet aan bedoelde werknemers wordt verleend en dat daardoor uitkering ingevolge de Wet Werkloosheidsvoorziening zou moeten worden toegekend, zou van een ongewenst effect gesproken kunnen worden. Immers, deze maatregelen zijn of worden dan uitgevaardigd om oneigenlijk gebruik van de Werkloosheidswet tegen te gaan. Er kan echter in niet mindere mate van een oneigenlijk gebruik van de Wet Werkloosheidsvoorziening worden gesproken, indien uitkering ingevolge deze wet zou moeten worden toegekend in omstandigheden, waarin toekenning van uitkering ingevolge de Werkloosheidswet als oneigenlijk gebruik van die wet zou moeten worden bestempeld. Het is uiteraard nodig dat tegen dit oneigenlijk gebruik van de Wet Werkloosheidsvoorziening op overeenkomstige wijze kan worden opgetreden als in het kader van de Werkloosheidswet het geval is. De invoering van het voorgestelde artikel schept die mogelijkheid.

Overgangs- en slotbepalingen

Artikel XIV

De in artikel IV, onder C, voorgestelde wijziging van artikel 22 van de Werkloosheidswet beoogt ter zake van eenzelfde werkloosheidsgeval gedurende ten hoogste 78 weken uitkering te verstrekken. Zonder nadere bepaling zou derhalve ook de uitkering van degenen, die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet reeds over 78 weken of meer uitkering hebben ontvangen, direct ingaand dienen te worden beëindigd, terwijl de uitkering van degenen, die op bedoeld tijdstip bij voorbeeld al over 72 weken uitkering hebben ontvangen, nog slechts 6 weken zou kunnen worden voortgezet.

De eerste ondergetekende acht het op grond van sociale overwegingen gewenst ten aanzien van degenen, die op de datum van inwerkingtreding van deze wet aanspraak op uitkering hebben ter zake van vóór die datum aangevangen werkloosheid, een overgangsregeling te treffen, waardoor zij toch nog enige tijd in het genot van hun uitkering kunnen blijven. Het bepaalde in dit artikel strekt daartoe.

Op grond van de voorgestelde overgangsbepaling wordt de termijn van 78 weken, als bedoeld in het nieuwe vijfde lid van artikel 22, voor degenen, die op de datum van inwerkingtreding van deze wet reeds over enige tijd uitkering hebben ontvangen, geacht te zijn ingegaan uiterlijk 52 weken voor bedoelde inwerkingtreding. Daarmede wordt bereikt, dat voor deze groep van personen de uitkering nog gedurende ten minste 26 weken na de inwerkingtreding van deze wet kan worden voortgezet. Naar de mening van de eerste ondergetekende is een verdergaande regeling voor de bedoelde groep van personen niet gewenst, omdat in vele gevallen reeds gedurende verscheidene jaren uitkering wordt ontvangen.

Artikel XV

Aangezien volgens de huidige bepalingen ziekengeld en ouderdomspensioen onverkort naast elkaar kunnen worden ontvangen, zouden de in artikel V, onder A, voorgestelde wijzigingen in de Ziektewet in een aantal lopende gevallen tot een – soms aanzienlijke – terugval in inkomen leiden.

Mede gelet op het feit dat het ziekengeld toch automatisch na uiterlijk één jaar eindigt, acht de eerste ondergetekende het daarom verantwoord de lopende gevallen buiten de nieuwe regeling te houden.

Het bepaalde in dit artikel strekt daartoe.

Artikel XVI

Aangezien zowel de kinderbijslagwetten als de fiscale wetten werken met peildata en er onzekerheid bestaat over de datum waarop dit wetsontwerp met betrekking tot de bepalingen tot tegengaan van het oneigenlijk gebruik van de kinderbijslag en kinderaftrek tot wet zal zijn verheven, is gekozen voor de in dit artikel voorgestelde constructie.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P. J. J. Mertens

De Minister van Financiën,
W. F. Duisenberg